

Protokoll fört vid pleniföredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Närvarande
VT, HJ, AH-J, AH, FK, AR, CW

Frånvarande
RH

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Vice lantråd
Harry Jansson

Protokollförelse
T.f. Rättssakkunnig
Rasmus Lindqvist

Nr 11

Ändring av principer för hantering av arvsärenden.

ÅLR 2020/7330

Beslut

Landskapsregeringen beslöt fastställa principer enligt bilaga 1.

Motivering

Enligt kapitel 4.3 i landskapsregeringens principer för hantering av arvsärenden (ÅLR 2020/7330) kan landskapsregeringen behålla fast egendom som erhållits genom danaarv om egendomen direkt lämpar sig som naturskyddsområde eller som utbytesmark då naturskyddsområden inrättas. Det har konstaterats att det är mycket ovanligt att mark som landskapet ärver genom danaarv inkommer vid en sådan tidpunkt att den direkt skulle lämpa sig som utbytesmark då ett naturskyddsområde inrättas. Det finns följaktligen ett behov av att möjliggöra att mark som landskapet erhållit genom danaarv även kan behållas om marken eventuellt i framtiden kan lämpa sig som utbytesmark då naturskyddsområden inrättas. Exempelvis finska staten tillämpar redan en sådan praxis.

Landskapsregeringen beslutar därför om följande tillägg i kapitel 4.3 andra stycket i principerna för hantering av arvsärenden: *Landskapet kan även behålla mark som eventuellt i framtiden kan lämpa sig som utbytesmark då naturskyddsområden inrättas.*

Landskapsregeringens principer för hantering av arvsärenden

S.K. DANAARV

Dnr:

Datum: 25.8.2022

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Landskapsregeringens rätt till arv	4
2.1 Personer med arvsrätt.....	4
2.2 Testamente finns.....	5
2.3 Testamente och arvingar saknas	5
3 Förvaltningsförfarande	6
3.1 Förvaltare av dödsboet.....	6
3.2 Bouppteckning.....	6
3.3 Skulder	6
3.4 Egendom som finns utanför landskapet	7
3.5 Internt yttrande	7
3.6 Anhållan om att få egendomen	7
3.7 Inhämtande av lagtingets samtycke	7
3.8 Egendom fördelas	9
3.9 Ärendet avslutas.....	9
4 Dödsboets egendom	9
4.1 Fast egendom överläts till staten	9
4.2 Egendom överläts till närstående.....	10
4.3 Egendom behålls av landskapet	10
4.4 Egendom överläts till kommun	11
4.5 Egendom överläts till extern part.....	12
5 Beslut	12

---

1 Inledning

Ålands landskapsregering fattar beslut i arvsärenden efter personer som avlidit utan arvingar. Landskapets rätt till kvarlåtenskap efter den som avlidit utan arvingar övervakas av Ålands landskapsregering. Beslut i arvsärenden fattas i enlighet med landskapsregeringens delegeringsbeslut.

I och med detta beslut upphävs det tidigare fattade beslutet om principer för hantering av arvsärenden eller s.k. danaarv från den 24 september 2020 (ÅLR 2020/7330).

2 Landskapsregeringens rätt till arv

Ålands landskapsregering fattar beslut i arvsärenden efter personer som avlidit utan arvingar i enlighet med 63 § i självstyrelselagen (ÅFS 1991:71) för Åland samt 5 kap. i ärvdabalken (FFS 40/1965). 63 § i självstyrelselagen föreskriver att *om det inte finns någon arvinge till den som vid sitt frånfälle var fast bosatt i landskapet, tillfaller arvet landskapet Åland. Fast egendom eller därmed jämförbar annan egendom,¹ som landskapet har fått i arv, som finns utanför landskapet och som inte behövs för att täcka boets skulder, skall dock överlätas till staten.*

Om en person vid sin död var bosatt utanför landskapet och efterlämnade fast egendom eller därmed jämförbar egendom i landskapet tillfaller denna egendom landskapet. Utom landskapet belägen egendom och lös egendom i landskapet tillfaller däremot staten².

Landskapsregeringen har inte rätt att sköta andra dödsbon än dödsbon efter personer som inte har efterlämnat arvingar. En släktutredning bör därför ha gjorts innan landskapsregeringen inleder ett arvsärende.³

2.1 Personer med arvsrätt

Om det finns en eller flera arvsberättigade erhåller denna eller dessa arvet i sin helhet och utesluter således landskapets rätt till arv. Arvlåtaren kan även ha förfogat över sin egendom genom testamente. I sådana fall åsidosätts den arvsföljd som redogörs för nedan, undantaget bröstarvinges rätt till laglott. Vem som innehar

---

¹ Enligt förarbetet till självstyrelselagen avses med "därmed jämförbar annan egendom" *sådan egendom som nämns i den föreslagna 2 § i jordförvärvslagen. Detta medför att en andel i ett sådant dödsbo som äger fast egendom, vilken enligt rikets lag skulle bedömas som lös egendom och tillfalla staten, i landskapet tillfaller landskapet såsom med fast egendom jämförbar egendom.*

² RP 73/94

³ I undantagsfall kan landskapsregeringen utföra en släktutredning om en sådan inte har gjorts.

arvsrätt föreskrivs i 2 och 3 kap. i ärvdabalken. Arvsordningen innebär att om en arvinge återfinns i en arvsklass utsläcks de efterföljande arvsklassernas arvsrätt. Arvsordningen är följande:

1. *Barn.* Om barnet har avlidit går arvet till barnbarnen och efter dem till barnbarnsbarnen.
2. *Efterlevande make/maka.* Den efterlevande ärver sin make/maka om de var gifta och den avlidne inte har egna barn eller barnbarn.
3. *Föräldrar.* Om föräldrarna har avlidit går arvet till syskon och efter dem syskonens barn.
4. *Mor- och farföräldrarna.* Om mor- och farföräldrarna har avlidit går arvet till mosttrar, morbröder, fastrar och farbröder. Efter dem tillfaller arvet landskapsregeringen. Kusiner hör inte till arvingarna.

2.2 Testamente finns

Om en person som avlidit utan arvingar har upprättat ett testamente fördelas egendomen i enlighet med testamentet. Testamentet ska då alltid delges landskapsregeringen så snart som möjligt (om det genom släktutredning konstaterats att det inte finns några arvingar). I de fall då hela egendomen har testamenterats behöver inte landskapsregeringen kallas till bouppteckningen. Landskapsregeringen ska då delges testamentet, ett bouppteckningsinstrument samt en kopia av arvlåtarens ämbetsbetyg av vilket framgår att arvlåtaren har avlidit samt en kopia av en universell testamentstagares ämbetsbetyg av vilket framgår att han eller hon lever. Ett bouppteckningsinstrument är en förutsättning för att landskapsregeringen ska kunna godkänna testamentet. Landskapsregeringen ska kallas till bouppteckningen om det finns ett testamente men att detta inte inbegriper hela den avlidna personens egendom. I de fall arvlåtaren endast testamenterat en del av sin egendom tillfaller resterande del landskapet.

Har arvlåtaren testamenterat hela sin egendom till landskapet som testamentstagare aktualiseras inte dessa principer. Landskapet kan då ta emot egendomen i enlighet med 27 § landskapslag (2012:69) om landskapets finansförvaltning.

Landskapsregeringen har i enlighet med 5 kap. 3 § ärvdabalken rätt att klandra arvlåtarens testamente om testamentet innehåller ett formellt fel. Om landskapsregeringen inte finner anledning att klandra testamentet, dvs testamentet innehåller inga formelfel och det finns inte några andra hinder för godkännandet, ska testamentet godkännas genom beslut. Landskapsregeringen kan också godkänna ett testamente även om det finns anledning att klandra testamentet, om det trots formfelet inte finns något tvivel om arvlåtarens (testators) verkliga avsikt. När landskapsregeringen har godkänt testamentet kan det omedelbart verkställas, det vill säga testamentstagaren kan ta egendomen i sin besittning.

2.3 Testamente och arvingar saknas

Om en person som avlidit inte har några arvingar och inte har upprättat ett testamente tillfaller arvet landskapet. Landskapsregeringen ska underrättas skriftligen om dödsfallet.

Sammanfattningsvis är **förutsättningarna för att ett arv tillfaller landskapet således att (1) arvlåtaren inte hade upprättat ett testamente** (eller inte upprättat ett testamente som inkluderar hela egendomen), **samt (2) att det inte finns personer som innehar arvsrätt.**

3 Förvaltningsförfarande

Förvaltningen ska ske i enlighet med principerna som föreskrivs om i 1 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning: *I all verksamhet som landskapet ansvarar för ska principen om en sund ekonomisk förvaltning iakttas. En sund ekonomisk förvaltning baserar sig på principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet.*

Efter att det har konstaterats att landskapet ärver egendomen bör de nedan angivna uppgifterna företas. Utöver detta kan ytterligare uppgifter tillkomma. **Handläggningen** av arvsärenden hanteras av **Enheten för rättsliga och internationella frågor**. Budgetmomentet för arvsärenden är benämnt "Danaarv".

3.1 Förvaltare av dödsboet

Landskapsregeringen kan genom en fullmakt besluta att utse en förvaltare av dödsboet. Förvaltaren ska sköta de uppgifter som avses i 18 kap. i ärvdabalken. Fullmakt för dödsboförvaltning ska ges till en lämplig person som har hand om de praktiska frågorna kring dödsboet.

3.2 Bouppteckning

Inom tre månader från den avlidnes bortgång ska en bouppteckning över den avlidnes tillgångar och skulder upprättas (20 kap. 1 § ärvdabalken). Landskapsregeringen bör så snart ett ärende inkommit utse en bouppteckningsman som upprättar en bouppteckning (kan vara samma person som utses till förvaltare). Landskapet ska antecknas som rättsinnehavare i bouppteckningen. En behörig tjänsteman från landskapsregeringen närvarar vid bouppteckningen och landskapet antecknar denna för kännedom.

3.3 Skulder

Eventuella skulder som uppdragas vid bouppteckningen ska betalas ur dödsboets tillgångar i enlighet med bestämmelserna i 21 kap. ärvdabalken. Boutredningsskuldena betalas före övriga skulder i den ordning som de förfaller till betalning. Enligt 21 kap. 2 § ärvdabalken ansvarar inte delägarna för den avlidnes skulder, förutsatt att bouppteckningen skett på ett korrekt sätt inom den angivna tiden (tre månader från den avlidnes bortgång).

3.4 Egendom som finns utanför landskapet

Fast egendom eller därmed jämförbar annan egendom, som landskapet har fått i arv, som finns utanför landskapet och som inte behövs för att täcka boets skulder ska överlåtas till staten.

3.5 Internt yttrande

När det ingår mer värdefull egendom i ett dödsbo begär landskapsregeringen ett internt yttrande från byråer eller enheter med sakkunskap om miljö, kultur, skogsbruk, fastigheter som ska bedöma om det finns *särskilda skäl* till att egendomen bör stanna kvar i landskapets ägo, till exempel i fråga om naturskyddsområden.

3.6 Anhållan om att få egendomen

Eventuella närstående och den kommun där arvlåtaren sist var bosatt ska informeras om att egendomen tillfallit landskapsregeringen. När det gäller fast egendom ska det dessutom göras en anmälan till den kommun där egendomen finns. För att egendom ska kunna överlåtas till någon som stått den avlidne nära eller till en kommun krävs det att de berörda parterna anhåller om detta. En anhållan ska lämnas in till landskapsregeringen inom ett år från arvlåtarens död. Även senare ansökningar kan beaktas om de kommer in till landskapsregeringen innan ärendet har avgjorts.

Den som anser sig ha stått arvlåtaren nära och vill anhålla om att få egendomen kan sända en fritt formulerad skriftlig anhållan till landskapsregeringen. Även den förvaltare av dödsboet som utsetts av landskapsregeringen uppmanas att informera personer som kan komma i fråga om möjligheten att anhålla om att få egendomen eller en del av den.

De ansökningar som inkommer ska registreras.

3.7 Inhämtande av lagtingets samtycke

I det fall landskapsregeringen avser överlåta fast egendom som kommit i landskapsregeringens besittning genom arv, behöver i vissa fall lagtingets samtycke inhämtas för överlåtelsen. Enligt 24 § landskapslagen om landskapets finansförvaltning får *beslut om överlåtelse av fast egendom som tillhör landskapet fattas utan att lagtinget gett sitt samtycke om överlåtelsen anses vara av ringa betydelse och sker som ett led i en plan eller process som regleras i någon annan lag. Landskapsregeringen fattar beslut enligt denna paragraf om det inte gäller egendom som överförs i landskapets fastighetsverks besittning.*

Vad som enligt paragrafen anses utgöra *överlåtelse av fast egendom av ringa betydelse* avgörs från fall till fall. I framställningen (FR 21/2009–2010) till landskapslagen står följande om överlåtelse av fast egendom:

Överlåtelse av äganderätten till landskapets fasta egendom kan ske genom försäljning, gåva eller byte. Överlåtelse av landskapets fastigheter ska enligt de principer för överlåtelse av landskapets fastigheter som antogs genom landskapets budget för 2004 godkännas av lagtinget innan landskapsregeringen kan verkställa överlåtelsen. Enligt förslaget ska detta vara huvudregeln även i fortsättningen. Det finns emellertid situationer där landskapsregeringen bör kunna överlåta även fast egendom utan att ärendet först har behandlats i lagtinget. Det som avses är exempelvis markbyten som sker vid vägbyggen där det ofta är fråga om små områden med lågt värde. En annan situation är när det gäller inlösen av tillandning, som ju är en process som regleras strikt i annan lagstiftning och där lagtinget inte har någon verklig beslutanderätt. Enligt förslaget ska inte lagtingets godkännande krävas i sådana fall där överlåtelsen är av ringa betydelse och ingår i en plan eller process som regleras med stöd av någon annan lagstiftning. Överlåtelser som anses vara av större betydelse ska således godkännas av lagtinget trots att de ingår i exempelvis en vägplan. Det kan exempelvis röra sig om fast egendom som är värdefull ur naturskyddssynpunkt eller är kulturhistoriskt värdefull.

I det fall det finns flera fastigheter i ett dödsbo ska lagtingets samtycke till överlåtelsen inhämtas för samtliga fastigheter. Det är fortfarande landskapsregeringen som beslutar vad som sker med egendomen, lagtinget ger endast en fullmakt för landskapsregeringen att besluta.

När det gäller överlåtelse av lös egendom fastställs följande i 25 § landskapslagen om landskapets finansförvaltning: *Aktier, andelsbevis eller andra värdepapper som förvärvats med stöd av lagtingets uttryckliga beslut får inte överlåtas utan lagtingets samtycke, om inte överlåtelsen ska anses vara av ringa betydelse. Nyttjanderätten till någon av landskapets fastigheter för tjugo år eller mer får inte överlåtas utan lagtingets samtycke. Om inte något annat bestäms i lag eller i budgeten får landskapsregeringen och underställda myndigheter överlåta annan lös egendom som är i deras besittning, förutsatt att överlåtelsen är ekonomiskt motiverad och ändamålsenlig.*

I landskapsregeringens framställning (FR 21/2009–2010) specificeras följande angående överlåtelse av lös egendom:

Enligt förslaget ska lagtingets godkännande krävas för överlåtelse av aktier, andelar och andra värdepapper som förvärvats med stöd av lagtingets beslut, om inte överlåtelsen är av ringa betydelse. Det här betyder att till exempel försäljning av aktier i landskapsägda bolag av stort samhällsintresse såsom Kraftnät Åland Ab och Posten Åland Ab är en sak som avgörs av lagtinget. Däremot kan landskapsregeringen eller en underställd myndighet sälja exempelvis en telefonandel utan lagtingets medgivande. Lagtingets godkännande kan ges på olika sätt,

exempelvis genom budgetbeslut eller i form av lagstiftning. [...] Vad som avses med ringa betydelse preciseras närmare i landskapsförordning.

Även överlåtelse av nyttjanderätten till någon av landskapets fastigheter för en tid om tjugo år eller mer ska enligt förslaget avgöras av lagtinget. Överlåtelse av nyttjanderätt för viss tid kan ske genom arrende eller hyra. De ovannämnda principerna från 2004 gäller även överlåtelse av nyttjanderätt och förslaget är i enlighet med dessa principer. Normalt sett sker överlåtelsen genom att landskapsregeringen lägger fram ett förslag inom ramen för ett förslag till budget eller tilläggsbudget. När det gäller överlåtelse av nyttjanderätt för kortare tid än tjugo år fattar landskapsregeringen eller en underställd myndighet själv beslut.

För övrigt får landskapets lösa egendom överlåtas av den myndighet som har egendomen i sin besittning. Det gäller alltså även överlåtelse av nyttjanderätt till någon av landskapets fastigheter för kortare tid än tjugo år. Det krav som ställs är att överlåtelsen ska vara ekonomiskt motiverad och ändamålsenlig. Det innebär att de enskilda myndigheterna själva kan fatta beslut om överlåtelse av lös egendom som de har i sin besittning.

3.8 Egendom fördelas

Om fler sökande har begärt av landskapsregeringen att egendomen ska överlåtas till honom eller henne, ska den egendom som överlåts delas mellan sökandena på ett ändamålsenligt och skäligt sätt med beaktande av arten av förhållandet mellan arvlåtaren och sökanden, det ändamål för vilket egendomen används och arvlåtarens förmodade vilja. Om det inte är ändamålsenligt att dela egendomen, ska den överlåtas till den sökande som på ovannämnda grunder ska sättas i främsta rummet.

Fast egendom får enligt motiven till 24 § landskapslagen om landskapets finansförvaltning överlåtas genom försäljning, gåva eller byte (FR nr 21/2009/2010).

3.9 Ärendet avslutas

Ärendet avslutas när egendomen har fördelats. Antingen genom att skulderna har täckts eller genom att egendomen har överlåtits eller att landskapet väljer att behålla egendomen.

4 Dödsboets egendom

4.1 Fast egendom överlåts till staten

Enligt 63 § i självstyrelselagen ska fast egendom eller därmed jämförbar annan egendom, som landskapet har fått i arv, överlåtas till staten i det fall egendomen finns utanför landskapet och inte behövs för att täcka boets skulder. Dödsbon som tillfaller staten hanteras av Statskontoret, som ska underrättas om ärendet.

I det fall ett dödsbo innehåller fast egendom belägen utanför landskapet ska landskapsregeringen således först överväga huruvida egendomen behöver säljas för att täcka eventuella skulder. Om den fasta egendomen behöver säljas så erhåller inte staten ett eventuellt överskott från försäljningen, utan sådana penningmedel kan landskapsregeringen förvalta i enlighet med principerna i detta beslut.

I det fall fast egendom ska överlåtas till staten i enlighet med 63 § i självstyrelselagen kan landskapsregeringen inte fatta beslut om att överlåta sådan egendom till en närstående eller till en kommun. Ärendet hanteras då av statskontoret som fattar beslut om överlåtelse till närstående eller till den kommun där egendomen finns.

4.2 Egendom överlåts till närstående

Med undantag för fast egendom som eventuellt överlåts till staten i enlighet med 63 § i självstyrelselagen, ska egendom överlåtas till en person som har stått arvlåtaren särskilt nära, i enlighet med 5 kap. 2 § 1 mom. (ÄB). Exempel på sådana närstående som här avses är sambo, livskamrat eller avlägsen släkting, vän eller granne som haft en särskilt nära relation med arvlåtaren och exempelvis hjälpt arvlåtaren under en längre tid. En sedvanlig relation mellan avlägsna släktingar eller vänner är dock inte en grund för överlåtelse av egendom. Vad som ska anses vara en närstående behöver prövas i varje enskilt fall.

Om det föreligger särskilda skäl till att egendom ska behållas i landskapets ägo, kan egendomen överlåtas till en privatperson bara om denne utöver en nära relation med arvlåtaren kan bevisa att en överlåtelse stämmer överens med arvlåtarens yttersta vilja.

4.3 Egendom behålls av landskapet

Om det föreligger *särskilda skäl* kan egendom behållas i landskapets ägo, i enlighet med 5 kap. 2 § 2 mom. ärvdabalken. För att utreda om särskilda skäl föreligger begär landskapsregeringen ett internt yttrande från byråer eller enheter med sakkunskap om exempelvis miljö, fastigheter, kultur och skogsbruk som gör en bedömning om egendomen bör behållas i landskapets ägo. Som regel förvaltas fast egendom av Landskapets Fastighetsverk.

Särskilda skäl avser i detta fall exempelvis att egendomen omfattar fast egendom som direkt lämpar sig som naturskyddsområden eller som utbytesmark då naturskyddsområden inrättas. Landskapet kan även behålla mark som eventuellt i framtiden kan lämpa sig som utbytesmark då naturskyddsområden inrättas. Även värdefull lös egendom som lämpar sig för offentliga konstsamlingar eller museer kan i sällsynta fall behållas i landskapets ägo. Värdefulla konstverk och i ett museiperspektiv värdefull egendom införlivas i samlingarna vid Ålands museum och Ålands konsthistoriska museum eller annan lämplig samling.

Om det finns ansevärliga/betydande penningtillgångar i ett dödsbo, ska en del av tillgångarna behållas i landskapets ägo. Med betydande penningtillgångar avses att dödsboets totala behållning överstiger 100 000 euro. Landskapet behåller i dessa fall 60 % av den andel som överstiger 100 000 euro. Penningmedel som behålls av landskapet ska först och främst användas för sociala eller kulturella ändamål.

Räkneexempel: Om ett dödsbos penningtillgångar uppgår till 200 000 euro, behåller landskapet 60 % av den summa som överstiger 100 000 euro, dvs $(200\,000 - 100\,000) \times 0,60 = 60\,000$ euro.

I det fall en närstående person har ansökt om att få en del av dödsboets penningtillgångar räknas den summa som överläts till den närstående bort från summan som behålls av landskapet.

Räkneexempel: Om ett dödsbos penningtillgångar uppgår till 200 000 euro, och en närstående har ansökt om att få 20 000 euro, dras 20 000 euro först bort från dödsboets totala penningtillgångar, dvs $200\,000 - 20\,000 = 180\,000$ euro. Landskapet behåller 60 % av den summa som överstiger 100 000 euro, dvs $(180\,000 - 100\,000) \times 0,60 = 48\,000$ euro.

De penningtillgångar som inte behålls i landskapets ägo eller överläts till en närstående överläts till arvlåtarens hemkommun, förutsatt att hemkommunen har ansökt om att tilldelas dödsboets egendom.

4.4 Egendom överläts till kommun

När egendom har tillfallit landskapet ska landskapsregeringen underrätta den kommun där arvlåtaren sist var bosatt om detta. När det gäller fast egendom ska landskapsregeringen dessutom underrätta den kommun där egendomen finns (när det gäller fast egendom utanför Åland bör staten underrättas). Överlåtelse av egendom till en kommun baserar sig inte på behovsprövning, och en kommuns och en privatpersons ansökningar konkurrerar inte med varandra.

All sådan egendom som det inte finns anledning att behålla i landskapets ägo eller förutsättningar för att överlåta till arvlåtarens närstående överläts till arvlåtarens hemkommun. Fast egendom överläts dock till den kommun där fastigheten är belägen.⁴ För att överlåta egendomen till kommunen krävs att denne avser använda egendomen till sociala eller kulturella ändamål.

Kommunen får överta egendom för att sälja denna och använda pengarna till de avsedda ändamålen.

---

⁴ 5 kap. 2 § 1 mom. ärvdabalken.

4.5 Egendom överlåts till extern part

När det inte är lämpligt eller möjligt att överföra egendomen till någon av de ovanstående kan överlåtelse istället ske till extern part på marknadsmässiga grunder. Överlåtelse av **lös egendom** bör vara ekonomiskt motiverad och ändamålsenlig (25 § landskapslag om landskapets finansförvaltning). Det kan bli fallet t.ex. om en fastighet behöver rensas på lös egendom för att kunna överlåtas och den lösa egendomen således först behöver säljas.

I vissa fall kan även **fast egendom** behöva säljas, t.ex. för att täcka dödsboets skulder eller om ingen vill överta fastigheten. Så långt som möjligt bör dock försäljning undvikas.

Om det ändå behöver göras ska det ske på det sätt som är mest förmånligt för landskapet. Ett öppet auktionsförfarande är det optimala överlåtelseförfarandet för att ta hänsyn till marknadsmässighet i prissättningen. Om försäljning av praktiska skäl ändå sker direkt bör hänsyn tas till marknadsmässiga grunder, att det sker i begränsad skala och av sådant som uppfattas vara av mindre värde.

5 Beslut

Beslut om att egendom ska överlåtas till någon annan eller behållas i landskapets ägo kan fattas tidigast ett år efter dödsfallet. Landskapet bör dock vänta ännu längre innan beslut fattas ifall bouppteckningen inte har färdigställts inom denna tid eller om det är ett så komplicerat ärende att boet inte kunnat redas upp inom ett år. Så snart beslutet har fattats underrättar landskapsregeringen alla sökande (kommun och närstående). Väntetiden finns för att se till att alla eventuella arvingar ska hinna träda fram och ansöka om att få egendom tilldelat sig.

När beslut fattas måste hänsyn tas till lagtingets befogenheter och eventuella beloppsgränser för att avgöra på vilken nivå besluten ska fattas. Se ovan om lagtingets godkännande.

I beslutet ska (förutom när egendomen överlåts till närstående) ändamålen med egendomens användning anges som ett villkor för överlåtelsen. Vid överlåtelse av fastighet upprättas ett gåvobrev som uppfyller de formella krav på överlåtelse av fast egendom. Fast egendom kan överlåtas tillsammans med lös egendom som återfinns på fastighet. Även vid överlåtelse av lös egendom samt penningbelopp bör lämplig dokumentation upprättas. Vid ett auktionsförfarande kan lämplig dokumentation vara en faktura som köparen av egendomen får med sig medan vid överlåtelse av en större penningssumma kan beslutet fungera som lämplig dokumentation.

Beslutet åtföljs av anvisningar om hur det kan överklagas. De som innehar rätt att besvära sig kan överklaga beslutet till högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar efter att han eller hon fick del av det. Om ingen har överklagat beslutet inom utsatt tid vinner det laga kraft och kan verkställas.

Är det av någon anledning inte möjligt att överlåta hela boet genom ett beslut behöver egendomen istället beslutas om stegvis. Det bör eftersträvas att hela egendomen beslutas om genom ett beslut, eftersom det ofta krävs en fullständig bild av boet för att kunna ta ställning till vad som bör göras med egendomen. Det kan dock finnas omständigheter som gör att egendomen istället behöver beslutas om i etapper, t.ex. om det är svårt att avgöra vad som ska hända med viss egendom. Om det är möjligt att överlåta fastighet(er) under tiden som annat inväntas bör så göras för att minska de löpande kostnaderna i boet. Det behöver dock först stå klart att alla fakturor och skulder kan betalas.